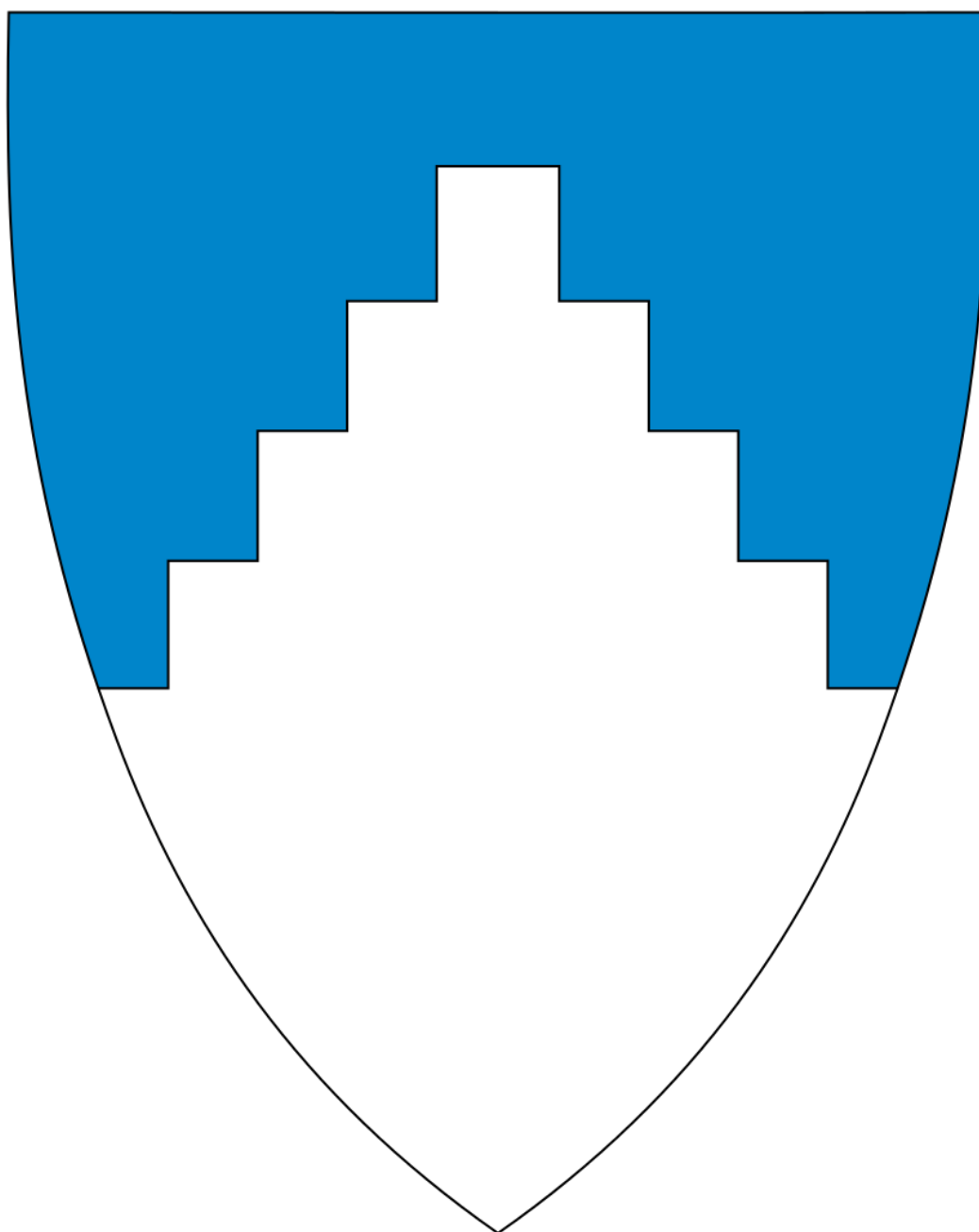

1
2
3
4
5
6
7
8

Fylkesprogram Akershus Senterparti 2023-2027

9

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28

Innholdsfortegnelse

1. Kjære innbygger i Akershus	3
2. Nye Akershus	3
3. Kunnskap og kompetanse	5
4. Samferdsel	6
5. Næringsvirksomhet og arbeidsplasser	9
6. Landbruk	10
7. Klima, miljø og naturforvaltning	11
8. Energi	12
9. Sikkerhet og beredskap	13
10. Tannhelse og folkehelse	14
11. Kultur, identitet og tilhørighet	14

29 1. Kjære innbygger i Akershus

30

31 Akershus er et fylke med lange historiske tradisjoner. Vi omkranser hovedstaden, og
32 vi skaper verdier, arbeidsplasser og gode lokalsamfunn. I Akershus er vi også vant
33 med impulser fra hele Norge og hele verden, som selvsagt påvirker vår kultur og
34 identitet.

35 Navnet på fylket vårt kommer fra norrønt, og er sammensatt av hus - som betyr borg
36 og akr- som betyr åker, og i Akershus har vi mye god, gammel kulturjord som har
37 vært dyrket helt tilbake til vikingtida. Jorda har svært høy kvalitet og her kan det
38 dyrkes grønnsaker, potet og matkorn, og vi har derfor stort ansvar for å sikre Norges
39 selvforsyningsgrad og beredskapsevne.

40 Vi bygger nå nye Akershus, et annerledes Akershus. Et Akershus som vil ha
41 innbyggere fra Jevnaker, Lunner, Røyken, Hurum og Rømskog innenfor
42 fylkesgrensene. Vi vil utvikle en fylkeskommune som spiller på lag med alle
43 kommunene, næringslivet og frivilligheten og andre aktører.

44 For Senterpartiet er spredning av makt, ressurser og bosetning viktige grunnsteiner,
45 og i dette arbeidet trenger vi et godt utdanningstilbud, et godt kollektivtilbud og
46 trygge fylkesveier i hele fylket vårt. Et godt samfunn må bygges nedenfra og opp.
47 Akershus Senterparti tror på frie, ansvarlige og selvstendige mennesker som tar
48 ansvar for egne liv, for fellesskapet og for natur og miljø. I vårt frihetsbegrep ligger
49 frihet fra maktmisbruk, beskyttelse av eiendomsretten og respekt for privatlivets fred.
50 Vi vil arbeide for et samfunn hvor mennesket kan utvikle seg fritt. Senterpartiets
51 verdigrunnlag er den kristne og humanistiske kulturarven. Hvert menneske er unikt og
52 uerstattelig, og menneskeverdet er ukrenkelig.

53 Gir du oss i Senterpartiet tillit ved årets valg, får du kandidater som vil finne gode
54 løsninger for folk i hele fylket, enten du bor i bygd, tettsted eller by.

55

56

57

58 2. Nye Akershus

59

60 Fylkeskommunen har en viktig rolle i utviklingen av samfunnet. I nye Akershus sin
61 regionale plan for areal og mobilitet må jordvernet forsterkes kraftig. Vi må sikre at
62 fortetting av eksisterende boligområder ikke går på bekostning av bokvalitet. Det må
63 legges til rette bygging på hardmark i randsonene av tettsteder og byer, blant annet
64 ved å sikre gang- og sykkelveier og legge til rette for både gamle og nye
65 kollektivløsninger.

66

67 Fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler må styrkes ved å flytte oppgaver fra
68 Statsforvalteren til fylkeskommunen - til folkevalgt kontroll. Det vil gi bedre
69 tjenester. Fylkeskommunen skal ha en sentral rolle i samordning som kan hjelpe
70 kommunene i å løse oppgaver som krever samarbeid på tvers av kommunegrenser.

71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120

Akershus er et fylke med store forskjeller, og det er viktig at vi klarer å løse utfordringene i folks liv, enten de bor i ei bygd, i et tettsted eller midt i byen. Å sikre at fylkeskommunens tjenester kommer alle til gode er viktig, og det krever lokale tilpasninger og fleksibilitet. Byer og tettsteder må fortettes med høy kvalitet slik at vi også her legger et godt grunnlag for å skape gode nærmiljøer hvor folk vil leve livene sine til det fulle. Vi skal ikke bidra til en befolkningsvekst som skaper “sovebyer/bomaskiner” hvor innbyggerne verken føler tilhørighet eller eierskap til stedet de bor. Grender må også få mulighet til vekst og utvikling for å møte behov og ønsker for framtida.

Vi ønsker sterkere næringsutvikling og flere arbeidsplasser utenfor de mest befolkningstette områdene i Akershus. Ved å sikre alle innbyggere og bedrifter høyhastighets-bredbånd legges det til rette for næringsutvikling, samt for hjemmekontor, desentraliserte arbeidsplasser og attraktive bosteder i hele fylket. Dette vil redusere reisebehovet, lette presset i rushtidstrafikken og dermed utnytte kapasiteten og investeringene vi allerede har i eksisterende infrastruktur.

I det nye fylket ønsker vi større fokus på å ta vare på det vi har, og derfor prioritere vedlikehold fremfor nye investeringer. Det gir god økonomi, og er også bra for klima og miljø.

Akershus Senterparti vil:

- Si nei til tredje rullebane på Gardermoen og ikke båndlegge areal til dette formålet
- At fylkeskommunale arbeidsplasser desentraliseres, for på den måten å fordele kompetanse og muligheter for samarbeid med kommuner og næringsliv i hele Akershus
- Jobbe for en fordelt og bærekraftig innbyggervækst i hele Akershus
- Etablere en desentralisert fylkessenterstruktur etter modell fra Telemark.
- Støtte opprettelsen av Fagskolen Romerike på Øvre Romerike
- Prioritere å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på veier og bygningsmasse som fylkeskommunen har ansvar for
- Gjøre fylkestinget mer aktuelt ved å ta opp saker som er viktige for folk og samfunn i Akershus
- Videreutvikle trepartssamarbeidet, redusere byråkrati og sikre en god og tillitsbasert ledelse i organisasjonen
- Styrke fylkeskommunen med flere oppgaver fra statlig nivå og initiere mer samarbeid med kommunene
- Kjempe for at nedleggelsen av Ullevål sykehus stoppes, og dermed sikre bedre økonomiske betingelser og utviklingsmuligheter for sykehusene i Ski, Bærum og Lørenskog
- Bruke fylkeskommunens innkjøp- og investeringsprosjekter til å fremme et seriøst arbeidsliv og sikre bruk av lokale aktører og samvirker
- Styrke det lokale sjølstyret i Akershus og sikre nærhet til de folkevalgte
- At verdiskaping i størst mulig grad skal beholdes lokalt, gjennom samvirkebasert organisering, personlig og lokalt eierskap

- 121
- 122
- 123
- 124
- 125
- 126
- Utvikle et nært plansamarbeid med kommunene med respekt for kommunale prioriteringer
 - Etablere «ungdommens fylkesting og fylkesråd» i nye Akershus og sikre at det er god dialog mellom fylkestinget og fylkesrådet og ungdommens fylkesting og fylkesråd

3. Kunnskap og kompetanse

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

Kunnskap og kompetanse er grunnleggende for både integrering, utjevning av sosiale forskjeller og muligheter i arbeidslivet. Senterpartiet vil derfor ha en god og gratis offentlig skole som ikke rangerer elevers muligheter etter geografi eller sosial bakgrunn. Derfor må vi ha flere fleksible utdanningsløp og et nært samarbeid med lokalt næringsliv og frivillighet. For Senterpartiet er det viktig å beholde dagens brede studietilbud i hele fylket, og sikre tilbud til elever som er i fare for å droppe ut. I Akershus har vi behov for fagarbeidere nå og i all overskuelig framtid.

Akershus Senterparti vil:

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

- Opprettholde dagens struktur, og sikre et bredt og godt utdanningstilbud i hele fylket, i tråd med privat og offentlig sektors behov
- At nærskoleprinsippet skal ligge til grunn som inntaksmodell
- At elever skal garanteres skoleplass hele utdanningsløpet på den skolen eleven starter på VG1, forutsatt at skolen tilbyr hele det aktuelle utdanningsløpet
- Være restriktiv til etablering av nye private skoler. Private videregående skoler med ideelt formål kan være et supplement til det offentlige tilbudet, så lenge det ikke går på bekostning av det offentlige tilbudet og fylkeskommunens økonomi
- Styrke tilbudet for elever som trenger en alternativ og mer praktisk vei gjennom opplæringsløpet
- At retten til videregående opplæring utvides til også å gjelde spesiell studiekompetanse, slik at det blir mulig å velge fordypning i realfag eller andre fag som kreves i utdanninger med særlige opptakskrav
- Beholde 3-årig agronomutdanning på Hvam videregående skole
- Styrke karriereveiledningstjenesten og karrieresentrene med fokus på lokale, regionale og nasjonale kompetansebehov
- At flere ungdomsskoleelever får mulighet til å ta fag på videregående nivå
- Sikre mer praktisk undervisning og utplassering gjennom hele skoleløpet
- Styrke rådgivningstjenesten og bedre samarbeidet med rådgivere i grunnskolen
- Forbedre overgangen mellom grunnskolen og videregående opplæring.
- Styrke arbeidet med «helsefremmende skoler» i Akershus for å sikre elever et godt fysisk og psykososialt skolemiljø
- Videreføre tilbudet med gratis, enkelt skolemåltid ved de videregående skolene
- Gi skolekantinene mulighet til å bestille varer fra lokale produsenter
- Styrke voksenopplæringstilbudet og tilrettelegge for livslang læring gjennom flere, desentraliserte og varierte voksenopplæringstilbud.
- Videreutvikle og styrke Ombud for barn og unge

- Sikre et utstyrsloft på yrkesfag i form av økte midler til innkjøp og mer samarbeid med lokale bedrifter. Elever på yrkesfag er avhengig av å ha tilgang på oppdatert og tidsriktig utstyr
- Jobbe for at skoletider og busstider samsvarer best mulig for å redusere reise- og ventetiden for elevene, og samtidig sørge for tilstrekkelig kapasitet på busstilbudet
- Ta inn flere lærlinger i egen virksomhet og fylkeskommunale anbud
- Styrke læreplassgarantien gjennom samarbeid med næringslivet og det offentlige for å skape flere læreplasser
- Fortsette å legge til rette for at flere elever kan kombinere yrkesfag og toppidrett
- Videreføre avtalen med Innlandet for å sikre at elever fra Jevnaker og Lunner kan gå på Hadeland Videregående skole
- Sikre avtaler om gjennomføring av videregående opplæring i nabofylker der dette er til elevens beste, og hvor det er hensiktsmessig og fornuftig
- Innføre en prøveordning der man kan ta obligatoriske deler av kjøreopplæringen som valgfag på videregående
- Vedlikeholde gamle skolebygg for å sikre en god og trygg skolehverdag for ansatte og elever

Høyere yrkesfaglig utdanning, fagskole

Kompetanse er en viktig verdi i seg selv, men også vesentlig for utvikling av eksisterende og etablering av nye næringer. I Akershus må vi sikre at fagskolen utvikles og løfter arbeidstakere i flere bransjer. Fylkeskommunen må også bidra til å motivere for læring hele livet. Å etablere og utvikle fagskolen i Akershus med campus på Eidsvoll skal bidra til positiv utvikling av hele fylket.

Akershus Senterparti vil:

- Arbeide for at fagskoletilbudene skal videreutvikles og at høyere yrkesfaglig utdanning får høyere status. Vår fagskole skal være landets ledende, og tilby et bredt og godt desentralisert tilbud
- Øke synligheten til høyere yrkesfaglig utdanning slik at flere velger yrkesfag og fagskole
- Arbeide for etablering og utvikling av fagskolen på Øvre Romerike, med campus på Eidsvoll

4. Samferdsel

God infrastruktur er nødvendig for at Akershus skal fungere, og må være tilpasset innbyggernes behov i hverdagen. Vi vil bygge en grønnere transportsektor som gir bedre nærmiljø og reduserer klimautslipp i fylket vårt.

Infrastruktur som vei, jernbane, havn, ferger, bredbånd og mobilnett binder fylket sammen og er en uunnværlig del av hverdagslivet for folk og bedrifter. Det er en

218 grunnleggende målsetting å satse på samferdselstiltak slik at Akershus får sikker,
219 effektiv og miljøvennlig infrastruktur.

220
221 Hovedmålet er å sikre transport- og kommunikasjonstilbudet på en måte som
222 forenkler hverdagen til folk i hele fylket. Økt vedlikehold av veier og byggingen av
223 bredbånd skal bidra til å sikre den grunnleggende infrastrukturen i et moderne
224 samfunn, og skal prioriteres.

225
226 Det må bygges flere energistasjoner for å møte behovene til de nye miljøvennlige
227 transportmidlene.

228
229

Kollektiv og myke trafikanter

230 Folks behov og reisemønstre har endret seg. Vi må se på muligheter for å utvikle
231 sømløse og smarte løsninger innenfor billettsystemet for å stimulere til å reise
232 kollektivt, men også iverksette tiltak for å utnytte kapasiteten i kollektivtilbudet
233 bedre. Vi skal fortsette å bygge ut gang- og sykkelveier. I og mellom befolkningstette
234 områder er det behov for et sammenhengende sykkelveinett, og på sterkt trafikkerte
235 strekninger skal vi i størst mulig grad legge til rette for myke trafikanter når en
236 fylkesvei bygges/utbedres. Vi må vurdere muligheten til å utnytte gamle
237 ferdselstraseer for å redusere nedbygging av matjord og spare kostnader. Veksten i
238 persontrafikken skal tas med gange, sykkel- og kollektivtrafikk. I allerede trafikkerte
239 områder skal kollektiv, sykkel og gange prioriteres for å få ned personbiltrafikken og
240 skape et bærekraftig reisemønster.

241
242 Akershus er et fylke med varierte bomønstre og store forskjeller i
243 befolkningstetthet. I områder med lav befolkningstetthet må det utvikles nye tilbud
244 og løsninger, slik at det også utenfor de mest sentrale strøkene skal være lettere å
245 velge miljøvennlige alternativer.

246
247

Akershus Senterparti vil:

248
249

- 250 ● Si nei til til tredje rullebane på Gardermoen og båndlegging av areal til dette
- 251 formålet
- 252 ● Jobbe for å øke antall avganger på Kongsvingerbanen
- 253 ● Jobbe for å gjenåpne for persontogtrafikk på strekningen Dal – Eidsvoll
- 254 ● Jobbe for å gjenåpne for persontogtrafikk på strekningen Roa - Hønefoss.
- 255 ● Si nei til jernbane gjennom Aurskog-Høland
- 256 ● Droppe omlegginga av Østre linje mellom Ski og Kråkstad
- 257 ● Prioritere ny Glommakrysning i Fetsund som løser dagens køproblemer
- 258 ● Jobbe for at tunnellop to Oslofjord-tunnelen ikke utsettes ytterligere, og
- 259 kommer på plass så raskt som mulig.
- 260 ● Prioritere gjennomføring av prosjektet E134 Dagslett-E18 (Vikeralternativet)
- 261 i Nasjonal transportplan
- 262 ● Jobbe for at E16 Eggemoen – Nymoen realiseres, og ta strekningen inn i ny
- 263 NTP
- 264 ● Jobbe for å at den siste traseen av E18 mellom Retvedt og Vinterbro
- 265 ferdigstilles
- 266
- 267

- 268 ● Gjennomføre et pilotprosjekt i Ruter med sterkt redusert pris på årskort for å
- 269 se om andelen kollektivreiser øker
- 270 ● Innføre sone-i-sone slik at alle reiser internt i en kommune kun krever billett
- 271 for en sone
- 272 ● Stimulere til å utnytte den ledige kapasiteten i kollektivtilbudet ved å
- 273 redusere billettprisene utenfor rushtida
- 274 ● Stimulere til økt kollektivandel ved å bidra til en stor utbygging av gratis
- 275 pendlerparkeringsplasser ved kollektivknutepunkt
- 276 ● Tilrettelegge for kommersiell bildeling som bidrar til å redusere biltrafikk
- 277 ● Sikre busser framkommelighet gjennom lite plasskrevende løsninger for å
- 278 skåne matjord og forminske naturinngrep, for eksempel ved bruk av
- 279 lysregulering.
- 280 ● Utvide bruksområder for autonome busser
- 281 ● Jobbe for å få etablert forsøksordning hvor el-tungtransport får benytte
- 282 kollektivfelt
- 283 ● Legge trafiksikkerhet til grunn i alle samferdselsprosjekter og kjempe for
- 284 nullvisjonen: Null drepte og hardt skadde i trafikken
- 285 ● Intensivere arbeidet med å bygge ut infrastrukturen for nullutslippskjøretøy
- 286 ● Prioritere videre utbygging av gang- og sykkelveinettet i hele fylket, både
- 287 langs innfartsårene til byer og tettsteder og strøk med belastende biltrafikk
- 288 ● Gang- og sykkelveier i Akershus skal kunne fristilles fra eksisterende
- 289 veitrase
- 290 ● Tilpasse standard på gang- og sykkelveier til lokale forhold for å redusere
- 291 kostnader og tap av matjord
- 292 ● Øke satsingen på turistveier, sykkelruter og vandringsleder
- 293 ● Sikre godt samarbeid med kommunene for effektivt vintervedlikehold av
- 294 veier, gang- og sykkelveier
- 295 ● Sikre økt vedlikehold av fylkesveiene
- 296 ● Redusere støyplager i byer og tettsteder
- 297 ● Videreføre eneretter for drosjer, samt innlemme pasientreiser i enerettene.
- 298 ● Sikre tungtransporten tilstrekkelig tilgang på hurtigladere, gjerne i tilknytting
- 299 til raste- og hvileplasser
- 300 ● Bidra med ladestasjoner og tømmestasjoner for bobiler og båter
- 301 ● Videreføre gjeldende utskiftningsplan for egne maskiner og kjøretøy inn i nye
- 302 Akershus
- 303 ● Videreføre krav om økt sikkerhet for bussjåfører i anbudsprosesser
- 304 ● Jobbe for et bedret busstilbud til Kalnes Sykehus
- 305 ● Arbeide for at fylkeskommunen skal overta skiltmyndigheten for fylkesveier
- 306 ● Videreutvikle Oslofjorden som ferdselsåre for å avlaste Røykenveien og
- 307 Slemmestadveien, ved å utvide antall anløpssteder og øke frekvensen
- 308 ● Arbeide for å gjøre det gratis å ta med sykkel på tog og T-bane utenfor
- 309 rushtida i hele Ruterområdet
- 310 ● Jobbe for å opprette et rimelig taxi-tilbud for ungdom, etter modell fra «Hjem
- 311 for en femtilapp-ordningen. Vurdere erfaringer fra Ruters sin pilot i Nes
- 312 kommune
- 313 ● Gå i dialog med nabofylker om å sikre kollektivtilbud i grisgrendte strøk
- 314
- 315
- 316

317 5. Næringsvirksomhet og arbeidsplasser

318 Næringsutvikling er en av grunnsteinene i samfunnsutviklinga, og skal sikre
319 verdiskaping og arbeidsplasser i hele Akershus. Vi vil fortsatt løfte fram det grønne
320 skiftet, satse på sirkulærøkonomi og digitalisering. Bioøkonomien må utvikles, og
321 sørge for erstatning av fossile råvarer og produkter. Vi skal jobbe for utvikling av nye
322 næringer, og legge til rette for forskning og utvikling i eksisterende næringer.
323

324
325 Jorden er en arv som vi forplikter å forvalte for våre etterkommere. Denne
326 tankegangen har Senterpartiet alltid lagt til grunn i vår samfunnsbygging. Vi vil at
327 Akershus skal ta sin del av ansvaret for å løse miljø- og klimaproblemene.
328 Senterpartiet vil gjøre de fornybare naturressursene, og bruk av disse i lange
329 verdikjeder, til fundamentet for økonomien.

330
331 Vi ønsker å legge til rette for utveksling av avfall og biprodukter som
332 overskuddsenergi og annet, som ellers ville gått til spille, slik at ulike næringer kan
333 skape lønnsomhet og drive bærekraftig.
334

335 Samspill mellom det offentlige og det private er viktig for eksisterende næringsliv og
336 i utviklingen av nye virksomheter. Fylkeskommunen skal ta en koordinerende rolle
337 slik at næringslivets satsinger støtter og supplerer hverandre på tvers av kommuner og
338 skaper samarbeid på tvers av bransjer. Samspill mellom det offentlige og det private
339 er viktig i utvikling av nye virksomheter, gründerskap, og utvikling i eksisterende
340 næringsliv. Klyngesatsing gir ekstra verdi og løft til bransjer og bedrifter.

341
342 Å videreutvikle arenaene som finnes for samarbeid i næringslivet i Akershus er viktig,
343 men også nye løsninger må på plass. Her må Akershus fylkeskommune ta et
344 overordnet og koordinerende ansvar.
345

346 Reiselivsnæringen er en viktig næring i fylket, og favner bredt med nærhet til både
347 hovedstaden, hovedflyplassen på Gardermoen og kystlinje såvel som skog og mark.
348 Vi har populære mål for dagsturister som Drøbak, Son, Vollen, Hvitsten og Hølen,
349 TusenFryd, Oscarsborg festning, Eidsvollsbygningen, Raknehaugen,
350 Haldenkanalen/Sootkanalen, Bingen og Fetsund Lenser, Bærums Verk,
351 Kunstnerdalen i Asker, Filtvet fyr, Henie Onstad Kunstsenter, Varingskollen
352 Alpinsenter, Hadeland Glassverk, Randsfjord badepark, Kistefos kulturdestinasjon
353 med The Twist, skulpturpark og tresliperimuseim og mange andre. I tillegg til gode
354 fasiliteter for kurs- og konferansevirksomhet, ligger det også et betydelig antall hytter
355 i Akershus, også i nær tilknytning til Nordmarka.. Korona-pandemien har endret folks
356 reisemønster, kanskje for mange år fremover. Akershus kan ta en større rolle i den
357 kortreiste, nasjonale reisetrenden som vi har sett de siste par årene. Fylkeskommunen
358 har en naturlig rolle som samarbeidspartner og tilrettelegger for utviklingen av
359 reiselivet. Både når det gjelder infrastruktur og samferdsel, utdanningstilbud ved de
360 videregående skolene våre og som viktig, regional utviklingsaktør kan
361 fylkeskommunen bidra til å styrke og utvikle reiselivsnæringen i hele fylket.
362

363 Regional plan for kompetanse og verdiskaping skal fungere som et strategisk
364 verktøy, og videreutvikles i samarbeid med næringslivet.
365

366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401

Akershus Senterparti vil:

- Øke verdiskapingen basert på lokale ressurser i hele fylket
- Stimulere til flere og bedre gründere og vekstbedrifter gjennom støtte og samarbeid
- Stimulere til kraftig satsing på bruk av tre og utvikling av treteknologi
- Videreutvikle samarbeidet med universitet og høyskoler for å stimulere til kompetansebygging, innovasjon, forskning og kommersialisering av forskning
- Arbeide for å etablere nye og videreutvikle eksisterende fellesarenaer for utvikling av samarbeid i næringslivet som for eksempel Partnerskap for Næringslivet, Klimapartnerskap for bedrifter og Kompetansepartner for næringslivet
- Støtte utviklingen av digitale løsninger og produkter både i næringslivet og i det offentlige
- At fylket skal bidra til utvikling av grønn næring og støtte oppunder at kommunenes egne og interkommunale samarbeid lykkes. Eksempelvis ombruk og gjenvinning er viktige områder hvor samordning kan ha stor gevinst
- Få på plass en helhetlig og offensiv reiselivsstrategi for nye Akershus fylke
- Satse på kulturbasert næringsliv for å øke attraksjonsverdien for ulike destinasjoner
- Utvikle utdanninger for å sikre kvalitet og nyskaping i reiselivet.
- Være en pådriver for å bruke innovative anskaffelser
- Sikre økonomisk støtte til bedriftsinterne opplæring gjennom BIO-midler og utviklingsprosjekter gjennom Regionalt Forskningsfond.
- Bingen og Fetsund Lenser, Nordre Øyeren naturreservat og tømmerhistorien skal ivaretas og satses på for å fremme Akershus som destinasjon. Fylkeskommunen støtter opp om arbeidet med regionalpark og UNESCOs verdensarvliste
- Bidra til utvikling av Solobservatoriet på Harestua
- Fortsette samarbeidet med Ungt Entreprenørskap for å støtte opp om elevbedrifter og gründervirksomhet i skolen

6. Landbruk

403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414

Matjorda i Akershus må forvaltes på en bærekraftig og klimatilpasset måte for å sikre og øke matproduksjonen vår. Sikker tilgang på trygg mat er helt avgjørende for vår nasjonale matsikkerhet. Matproduksjon er bærebjelken innen jordbruk, og tilleggsnæringer utfyller ofte det tradisjonelle jordbruket ved at både gårdens og menneskenes ressurser blir bedre utnyttet.

Skogbrukets ressurser bør utnyttes bedre både for å gi større verdiskaping, og for skogens og treforedlingsindustriens betydning i klimasammenheng. Totalt tar de norske skoger opp like mye karbon som halvparten av de norske klimagassutslippene.

415 Ved å høste av jordas ressurser på en bærekraftig måte bidrar vi til reduksjon av
416 utslipp, samt økt binding og lagring av karbon. Fylkeskommunen som
417 vannregionmyndighet har en viktig rolle i å finne gode løsninger for å bedre
418 vannkvaliteten sammen med landbruksnæringa.

419
420

421 **Akershus Senterparti vil:**

- 422 ● Arbeide for økt matproduksjon over hele fylket, basert på norske ressurser og
- 423 bidra til økt nasjonal sjølforsyning og beredskap
- 424 ● Bevare en variert bruksstruktur i jordbruket, med både små og store bruk
- 425 ● Arbeide for en nullvisjon for nedbygging av dyrket og dyrkbar mark
- 426 ● Stimulere til og sikre beitebruk, også for å hindre gjengroing
- 427 ● Satse på planteavl og sortsutvikling for økt matproduksjon i et endret klima,
- 428 uten bruk av genmodifisering
- 429 ● Bidra til å opprettholde aktiv forvaltning og bruk av skogen
- 430 ● Større vernevedtak i skogsområder kan først være aktuelt når det har
- 431 oppslutning fra den aktuelle kommunen og berørte grunneiere, gjennom
- 432 frivillig skogvern
- 433 ● Arbeide for kortreist mat, og for redusert matsvinn og mindre kasting av mat
- 434 ● Tilrettelegge for økt avvirkning av trevirke i Akershus, med tilhørende
- 435 skogskjøtsel for å øke tilveksten og dermed bidra til å binde mer karbon
- 436 ● At fylkeskommunen som innkjøper etterspør tre- og biobaserte produkter og
- 437 prioritere gjenbruk istedenfor innkjøp
- 438 ● Sikre at tilskuddsordningen for karbonlagring skal videreføres.
- 439 ● Følge opp tidligere Viken sin bioøkonomistrategi
- 440 ● At fylkeskommunen gir innspill til både nasjonal og regional
- 441 landbrukspolitikk
- 442 ● Arbeide for at gårdens og menneskenes ressurser blir utnyttet i et
- 443 samfunnsperspektiv, med Inn på tunet-gårder og gården som en arena for
- 444 natur, kultur og helse
- 445 ● Styrke og videreutvikle Grønt fagsenter på Hvam
- 446 ● Styrke foredlings- og næringsmiddelindustri innenfor landbruket
- 447 ● Videreføre prisregulering av landbrukseiendommer for å fremme bosetting og
- 448 drift over hele fylket, samt gjeninnføre priskontroll på rene skogeieendommer
- 449 ● At bo- og driveplikt etter konsesjonsloven opprettholdes og praktiseres med
- 450 forutsigbarhet og likhet

451
452
453

454 **7. Klima, miljø og naturforvaltning**

455
456
457
458
459

Naturressursene skal forvaltes slik at kommende generasjoner har samme muligheter som det vi har i dag. God forvaltning og bærekraftig bruk er det beste naturvern, og økt produksjon av fornybare råvarer basert på lokale ressurser er en viktig del av løsningen på klimautfordringene.

460

461 Akershus er rik på fornybare naturressurser. Gjennom å bruke mulighetene som
462 naturen gir, kan vi redusere utslipp samtidig som vi øker binding og lagring av
463 karbon.

464
465 Fylkeskommunen er vannregionmyndighet, og må ta ansvar for å bedre
466 vannkvaliteten i Oslofjorden, og være en koordinator overfor kommunene for å bidra i
467 dette arbeidet.

468
469 Oslofjorden skal være en rein, rik og tilgjengelig fjord for alle. Mange bor rundt
470 fjorden og arealet omkring er vurdert som et av de mest artsrike og kostbare arealene i
471 hele Norge både for dyr og mennesker. Oslofjorden må få en god miljøtilstand der vi
472 ivaretar fiskebestand, tareskog og muligheten for et aktivt friluftsliv. Marin
473 forsøpling, mikroplast og tilførsel av nitrogen, fosfor og partikler er alvorlige
474 miljøproblemer i fjorden vår.

475
476 **Akershus Senterparti vil:**

- 477 ● Bidra til å kunnskapsutvikling og folkelig involvering om bærekraftig
- 478 samfunnsutvikling
- 479 ● Ivareta kulturlandskapet med de truede arter som er avhengige av
- 480 kulturlandskapet
- 481 ● Begrense næringsstoffer på avveie gjennom kunnskapsdeling, økt kompetanse
- 482 og innovasjon
- 483 ● Videreføre tilskudd for binding og lagring av karbon
- 484 ● Øke bygging i tre, for å lagre karbon og redusere utslipp fra sement- og
- 485 stålproduksjon
- 486 ● Støtte grønn og bærekraftig næringsutvikling
- 487 ● Bidra til å endre tankesettet til sirkulærøkonomi, livsløpstankegang, etterbruk
- 488 og øke andelen gjenbruk
- 489 ● Sette krav til fylkeskommunale innkjøp i tråd med livsløpstankegang, hvor
- 490 bruken av resirkulerte materialer, planer for etterbruk, mulighetene for å
- 491 reparere, osv. er sentrale for å omstille hele samfunnet
- 492 ● Bidra til samordning, finansiering og gjennomføring av kommunenes klima-
- 493 og miljøarbeid
- 494 ● Videreføre og videreutvikle KlimaViken-samarbeidet
- 495 ● Jobbe for å overføre ansvaret for oppnevning og drift av rovviltnemndene fra
- 496 stat til fylkeskommune
- 497 ● Støtte opp under forvaltning av rovviltbestandene i tråd med demokratisk
- 498 fattede vedtak
- 499 ● Iverksette tiltak, bl.a krav til nitrogenrensing av avløpsvann, for å bedre
- 500 vannkvaliteten i vassdragene i Akershus og i Oslofjorden
- 501 ● Utvikle tydelige retningslinjer for å sikre grønne og sirkulære anskaffelser
- 502 ● Redusere tilførsler av miljøgifter og marin forsøpling og mikroplast til
- 503 Oslofjorden

504 505 506 507 **8. Energi**

508
509 Energitilgang og energikilder er vesentlig for all utvikling, og fylket har i dag for
510 dårlig infrastruktur. Vi vil arbeide for bedret tilgang til energi og utvikling av
511 kraftproduksjon, og støtte utbygging av lokal fornybar energiproduksjon. Vi skal være
512 en pådriver for økt lokal kraftproduksjon, og legge til rette for ny teknologi. Vi

513 ønsker at biogass kommer til nytte i industrielle prosesser, som drivstoff eller på
514 annen måte, i stedet for at bedrifter må brenne opp biogassen.

515
516 Innenfor samferdsel skal fylkeskommunen ta en aktiv rolle i å tilrettelegge ny
517 infrastruktur for bruk av energi som ansees som nullutslipp, samt sikre at
518 anskaffelsene bidrar til bruk av overskuddsenergi, som for eksempel biogass.

519
520 Fylkets strømprodusent Akershus Energi skal gi innbyggerne grunnlag for utvikling
521 av energiløsninger som skal spare innbyggerne for framtidige strømkostnader, samt
522 gi næringslivet handlingsrom for å satse på utvikling av sine virksomheter i hele
523 fylket.

524
525 **Akershus Senterparti vil:**

- 526
- 527 ● Ikke selge ut eller fusjonere Akershus Energi
- 528 ● At store kraftressurser og samfunnskritisk infrastruktur skal være under
- 529 offentlig eierskap og demokratisk styring
- 530 ● Utvikle småskala energiproduksjon og energilagring
- 531 ● Arbeide for energisparing og støtte energisparetiltak
- 532 ● Sikre at god kapasitet og kvalitet på forsyning av kraft bygges ut, også i
- 533 utkantstrøk
- 534 ● Bidra til at landbruket blir mer sjølforsynt med fornybar energi blant annet
- 535 gjennom satsing på gårdsbiogass og nabostrømordninger
- 536 ● Jobbe for å gi solenergi og energilagring betingelser for lønnsomhet ved
- 537 produksjon til eget bruk og levering av overskuddskraft på nettet
- 538 ● At Akershus Energi gis mulighet til å utrede mikrokjernekraft, thorium og
- 539 saltsmeltetereaktorer i samarbeid med miljøene på Kjeller
- 540 ● Være en pådriver for økt lokal kraftproduksjon, men stå vakt om prinsippet om
- 541 at vertskommune/grunneiere skal kunne stanse arealkrevende kraftproduksjon
- 542 som vindkraftanlegg
- 543 ● Være en pådriver for utnyttelse av Bergvarme og Geotermisk energiutvikling
- 544 ● Legge mer vekt på energirehabilitering, økt kompetanse på energioppfølging
- 545 og energifokus i nybygg, og redusere energibruk i egne bygg
- 546
- 547

548 **9. Sikkerhet og beredskap**

549
550 En god nasjonal krisehåndtering baserer seg på en velfungerende organisering av
551 sikkerhet- og beredskapsarbeidet på regionalt nivå. Det er derfor viktig at Akershus
552 fylkeskommune ivaretar sitt ansvar på en helhetlig og systematisk måte. Det er en
553 sårbarhet at ulike sektorer har ulik organisering på regionalt nivå. I tillegg er det en
554 bekymringsfull utvikling at stadig flere samfunnskritiske funksjoner avskaffer et
555 regionalt nivå. Akershus Senterparti mener at alle samfunnskritiske funksjoner må ha
556 regionalt nivå for å sikre en velfungerende organiseringen av sikkerhet- og
557 beredskapsarbeidet. Senterpartiet vil arbeide for at Fylkeskommunen har en tydelig
558 stemme med innspill på en mest mulig enhetlig regional organisering av de ulike
559 samfunnssektorene. Akershus Senterparti støtter opp under forsvarets aktiviteter og
560 tilstedeværelse i Akershus.

561

562

563 10. Tannhelse og folkehelse

564 Skal folk kunne leve gode liv med høy livskvalitet, er det viktig med et godt og nært
565 helsetilbud. Sammen med kommunene skal fylkeskommunen jobbe for å fremme
566 trivsel, medvirkning, redusere sosiale forskjeller og forebygge skade og sykdom.

567 Fylkeskommunen spiller en viktig rolle i folkehelsearbeidet, både som ansvarlig innen
568 videregående opplæring og sine ansvarsområder i folkehelseloven, men også som
569 pådriver og koordinator ut mot frivillige og andre samfunnsaktører. Det må jobbes
570 målrettet og forebyggende for å fange opp de som trenger hjelp eller havner utenfor.

571 Tannpleie er vesentlig og bør få en større tyngde i den helhetlige tannhelsetjenesten
572 som en førstelinjetjeneste. Oppsøkende tannhelsetjeneste for eldre må skje i tett
573 samarbeid med helse- og omsorgstjenesten i den enkelte kommune. Fylkeskommunen
574 er ansvarlig for å sikre et godt offentlig tannhelsetilbud til innbyggerne. Det er viktig
575 å ha et godt og nært tannhelsetilbud.

576

577 Akershus Senterparti vil:

- 578 ● Ha tannhelseklinikker i alle kommuner
- 579 ● At flere kommuner skal ta i bruk Tannhelse-appen som verktøy for å sikre god
580 tannhelse hos eldre, demente og andre utsatte grupper
- 581 ● Ha fokus på tannhelse hos unge voksne, blant annet gjennom forskjellige
582 informasjonstiltak for å nå gruppa som har redusert pris på behandling
- 583 ● Styrke tannlegevakta for å sikre innbyggere et trygt tilbud i helger og i høytider.
- 584 ● Jobbe for å øke rekrutteringen av tannhelsepersonell
- 585 ● Fremme tiltak gjennom folkehelsearbeidet for å utjevne sosiale ulikheter
- 586 ● Sikre at lekeplasser og aktivitetsplasser for barn og unge har universell
587 utforming
- 588 ● Gi frivillige og ideelle organisasjoner mulighet til å ha en mer aktiv rolle i
589 folkehelsearbeidet
- 590 ● Jobbe aktivt med folkehelse og hindre utenforskap gjennom målrettet arbeid,
591 blant annet i den videregående skolen
- 592 ● Sikre et godt psykososialt læringsmiljø ved våre utdanningsinstitusjoner.
- 593 ● Sikre et godt psykososialt arbeidsmiljø blant de ansatte i fylkeskommunen
- 594 ● Kjempe for at nedleggelsen av Ullevål sykehus stoppes, og dermed sikre bedre
595 økonomiske betingelser og utviklingsmuligheter for sykehusene i Ski, Bærum
596 og Lørenskog
- 597 ● Jobbe for flere heldøgns plasser innenfor psykiatri og rus
- 598 ● Jobbe for å styrke de Distriktpsikiatriske Sentrene (DPS) for å avlaste den
599 kommunale primærhelsetjenestens psykiatriske tilbud

600

601

602

603 11. Kultur, identitet og tilhørighet

604

605 Kultur handler om menneskelig samhandling og et mangfold av aktiviteter og uttrykk.
606 Senterpartiet ønsker desentraliserte kulturtilbud over hele fylket. Lokalkulturen er
607 grunnmuren som all kultur bygger på, og bredden som det profesjonelle kan rekruttere
608 og utvikle seg fra. Aktiviteten og samarbeidet i lokalsamfunnene skaper både samhold
609 og livsglede. Produksjoner, arrangement og opplevelser som styrker lokal identitet og
610 stolthet knytter folk sammen. Vi trenger arenaer og tiltak som støtter opp om dette
611 over hele fylket, for å skape gode relasjoner, bygge identitet og gi grunnlag for
612 næringsutvikling. Fylkeskommunen skal også støtte regionale arrangement for å
613 styrke samarbeid, samvær og samskaping på tvers av fylket, gjennom et godt
614 samarbeid med paraplyorganisasjonene.

615
616 Kulturarven viser hvem vi var og preger hvem vi er. Kulturarven må tas vare på og
617 brukes aktivt. Kulturminner både i offentlig og privat eie må sikres, og
618 kulturminnevernet må styrkes. Veilednings- og støtteordningene må gi en aktiv og
619 mangfoldig kulturminneforvaltning i bygd og by. Språk er en vesentlig del av den
620 immaterielle kulturarven og kulturen. Det språklige mangfoldet i fylket, både
621 nynorsk, bokmål, samisk og dialekter, må få gode bruks- og utviklingsmuligheter.
622 Kultur er limet som knytter folk sammen.
623

624 Akershus Senterparti vil:

- 625 ● Etablere luftfartøyvernssenter med flygende fly på Kjeller og ivareta de
626 historiske verdiene der
- 627 ● Bingen og Fetsund Lenser/Nordre Øyeren samt Haldenvassdraget og
628 Sootkanalen skal ivaretas for å fremme fløtnings- og sagbruksvirksomhetens
629 historie i Akershus
- 630 ● Jobbe for gode og fleksible støtteordninger for kulturproduksjoner og
631 arrangementer over hele fylket
- 632 ● Jobbe for å desentralisere mer av statlige kulturmidler til fylkene
- 633 ● Støtte opp om samarbeid mellom profesjonelle og amatører/frivillige
- 634 ● Arbeide for å legge til rette for kulturbaserte næringer
- 635 ● Redusere krava til rapportering og vise organisasjonene tillit i forvaltninga av
636 tilskudd
- 637 ● Satse på fylkets museer slik at både overbygningen MiA og lokalmuseene
638 styrkes som de gode arenaene for historieformidling og kulturopplevelser de er
- 639 ● Tilrettelegge for de frivillige som engasjerer seg i lokalmuseenes virke
- 640 ● Videreutvikle museene som kulturarenaer og kulturformidlere
- 641 ● Beholde bygningsvernrådgiverne ute på museene i regionene
- 642 ● Støtte opp om frivillige lag og organisasjoner
- 643 ● Støtte opp om arenaer for breddeaktivitet innen musikk, idrett, kultur og
644 håndverk.
- 645 ● Fylkeskommunen skal være en aktiv tilrettelegger for frivillig sektor. De bør
646 også stille fylkeskommunale bygg og anlegg til disposisjon i så stor grad det
647 lar seg gjøre
- 648 ● Sikre universell utforming
- 649 ● Ivareta historiske viktige vandreruter
- 650 ● Trekke nasjonale og internasjonale idrettsarrangement til Akershus
- 651 ● Videreføre investerings- og samdriftsmodellen mellom kommuner og
652 fylkeskommunen ved bygging av nye idrettsarenaer

653
654